

Effectmeting advies over een nieuwe stadsmuseale functie

Bijgewerkt tot 19-7-2021

Dit (ongevraagde) advies aan de wethouder van Cultuur, Onderwijs en Toerisme is uitgebracht op 27 mei 2021.

De RRKC nam kennis van het rapport van verkenner Johan Moerman 'Toekomstperspectieven voor de stadsmuseale functie' (maart 2021) en de opdracht van de afdeling Cultuur en cluster Maatschappelijke Ontwikkeling voor een Kwartiermaker Stadsmuseale functie.

In een gesprek op 26 april 2021 gaf de wethouder aan de RRKC om advies te zullen vragen over het rapport van de kwartiermaker dat na de zomer zou verschijnen.

Advies

In de opdracht staat dat de kwartiermaker vanaf 17 mei van start zou gaan. In zijn adviesbrief geeft de RRKC de wethouder een aantal aandachtspunten en suggesties mee die gaan over de reikwijdte van de opdracht, de randvoorwaarden waaronder die vervuld wordt en de aanpak van het proces waarmee de stadsmuseale functie draagvlak in de stad kan krijgen. Deze zijn:

- De Raad is in beginsel positief over het rapport van de verkenner. De verkenner lijkt de kool en de geit te sparen door twee richtingen te willen combineren, de ene op weg naar een museum op een vaste plek, de andere op weg naar een netwerkorganisatie die naar het publiek gaat, flexibel is en overal in de stad zijn rol speelt.
- De verkenner voorziet als eerste optie een verregaande samenwerking tussen het huidige Museum Rotterdam, het Stadsarchief en Archeologie Rotterdam in een Huis van de Geschiedenis. Het verhaal van de stad en een nieuwe stadsmuseale functie moet naar de overtuiging van de Raad echter ontstaan vanuit een veel bredere coalitie dan genoemde drie waarbij alle partners gelijkwaardig zijn.
- De RRKC vindt in lijn met zijn Cultuurplanadvies 2021-2024 over Museum Rotterdam dat de stadsmuseale functie moet worden voorbereid en uitgeoefend door een onafhankelijke partij, die zich dus niet verplicht dan wel gebonden moet voelen aan de bestaande organisatie van Museum Rotterdam. Verder vindt de Raad het niet wenselijk dat de kwartiermaker op voorhand rekening moet houden met de wens van de gemeente om de aansluiting op het traject van de vernieuwing van de Centrale Bibliotheek te waarborgen, temeer omdat er over de perspectieven voor deze functie in de straks gerenoveerde bibliotheek nauwelijks iets bekend is.
- De RRKC pleit er voor de positie van kwartiermaker te laten invullen door een Stadscurator. Dit kan één persoon zijn, of een team van curatoren, tentoonstellingsmakers, en/of kunstenaars. De Stadscurator heeft een sterke regierol en vertrekt vanuit de (integrale) Collectie Rotterdam die is opgebouwd uit publieke en private collecties. Ze zijn voor een groot deel eigendom van de stad, maar gaan ook over de stad.
- De Raad vindt dat activiteiten die voortvloeien uit de stadsmuseale functie - tentoonstellingen, verhalen, debatten en educatieve activiteiten - niet gebonden moeten zijn aan één (museum)gebouw, maar in verschillende locaties zouden kunnen plaatsvinden: in gastmusea, de Kunsthal of alternatieve locaties in wijken.
- De RRKC ziet een groot spanningsveld tussen enerzijds de urgentie om te experimenteren en hiervan te leren voor de invulling van de stadsmuseale functie en anderzijds de opdracht om al in viereneenhalve maand drie scenario's vast te stellen. De RRKC ziet een hogere slagingskans als er meer tijd wordt gereserveerd.
- De RRKC vindt dat de kwartiermaker/stadscurator de discussie over de inhoud en de taken van de stadsmuseale functie eerst moet voeren en gevoed moet worden met experimenten, evaluaties en de lering die daaruit wordt getrokken. Daarvoor is minimaal twee jaar nodig.

Stakeholders

De belangrijkste stakeholders die behalve Museum Rotterdam belang hebben bij dit advies zijn:

1. De gemeente
- de wethouder van Cultuur, Onderwijs en Toerisme

- de afdeling Cultuur (Maatschappelijke Ontwikkeling)
- de afdeling Vastgoed (Stadsontwikkeling)
- leden van raadscommissie ZOCS
- leden van raadscommissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte

2. De cultuursector breed

- de musea en erfgoedinstellingen in de stad (Collectie Rotterdam)
- de Bibliotheek Rotterdam
- Stadsarchief Rotterdam
- afdeling Archeologie Stadsontwikkeling
- curatoren en programmamakers op het terrein van materieel en immaterieel erfgoed
- nieuwe initiatieven die bijdragen aan het Verhaal van de stad
- vergelijkbare stadsmusea buiten Rotterdam

3. De private sector

- Stichting Droom en Daad
- Stichting Verre Bergen
- particuliere fondsen, bedrijven, loterijen, donateurs

Beschrijving van de effecten bij de stakeholders

Gemeente

De adviesbrief is op 8 juni 2021 besproken met de afdeling Cultuur van de gemeente. Men was verbaasd over het advies van de RRKC. De RRKC adviseert over inhoud en proces, dat past niet bij de rol van de RRKC. De gemeente kan daarover prima 'zelf nadenken'. Er staan geen aanbevelingen in het advies waar de gemeente zelf nog niet aan heeft gedacht. Verder vond men de toon van het advies zuur.

Op 15 juni 2021 ontving de RRKC een schriftelijke reactie van wethouder Kasmi. De wethouder schrijft dat het college op basis van het rapport van de verkenner heeft besloten om het traject voort te zetten en een kwartiermaker aan te trekken. Gelijktijdig is ook een stadscurator aangetrokken die de regie krijgt over de tijdelijke programmering. Verder meldt Kasmi dat hij de RRKC zal vragen om in oktober 2021 het rapport van de kwartiermaker van een advies te voorzien.

Het is volgens de wethouder van belang op een constructieve wijze samen verder te werken aan deze voor de stad zo belangrijke functie. Daarbij is het nodig dat de kwartiermaker en de stadscurator voldoende ruimte krijgen om een plan te ontwikkelen, rekening houdend met de beperkingen en kansen die zich voordoen, met als doel om te komen tot een nieuwe stadsmuseale functie met ambitie, die toekomstbestendig is en die past bij de stad. Tot slot meldt de wethouder dat hij de kwartiermaker en stadscurator heeft gevraagd af te stemmen met de RRKC.

Conclusie is dat de wethouder het procesvoorstel van de RRKC niet overneemt. Dat hangt nauw samen met de plannen voor renovatie van de Bibliotheek Rotterdam waarover in het najaar moet worden besloten. Het college wil daarom snel duidelijkheid over de wenselijkheid om de stadsmuseale functie onder te brengen bij de Bibliotheek.

De adviesbrief stond op 23 juni 2021 geagendeerd in de commissie ZOCS als ingekomen stuk.

Uit de commissie kwamen geen vragen over de adviesbrief. Bespreking volgde op 14 juli.

Op 14 juli werd het voorstel van het college over de stadsmuseale functie afgedaan. De adviesbrief van de RRKC gaf in de commissie ZOCS geen aanleiding tot vragen of discussie.

Op 1 september 2021 is de wethoudersbrief Kasmi over proces stadsmuseale functie (16 juli) in de commissie ZOCS behandeld als ingekomen stuk. Daarin is gevraagd in te stemmen met het procesvoorstel.

Er zou sprake zijn van een aangepast procesvoorstel. Het voorstel luidt nu:

11 oktober: aanlevering van de brief van de wethouder over de sm functie en het advies van de kwartiermaker.

13 oktober: technische sessie over het advies van de kwartiermaker

27 oktober: bespreking in de commissie ZOCS

11 november: eventueel vervolg in de raadsvergadering

De commissie ZOCS stemt in met het nieuwe procesvoorstel. VVD vindt het wel belangrijk dat de directie van Museum Rotterdam in het proces wordt gehoord.

Reacties in het veld

Over de reacties in het veld is medio juni nog weinig te melden behalve dat een paar kleine erfgoedinstellingen positief waren over het advies. De discussie over een nieuwe stadsmuseale functie speelt al heel lang in Rotterdam.

Communicatie

Op 31 mei 2021 vond een interview plaats van NRC met Jacob van der Goot, Aad Meijboom (voorzitter adviescommissie musea en erfgoed cultuurplan 21-24) en Marc Fonville. Dat leidde tot een artikel in de zaterdagbijlage van 5 juni. Voor dat artikel werden ook andere personen geïnterviewd w.o. Johan Moerman (verkenner) en Simone da Silva van DigItUp.

Website

Bezoeken adviespagina's:

- rrkc.nl/stadsmuseale-functie/: 335
- rrkc.nl/2021/05/27/advies-nieuwe-stadsmuseale-functie/: 48

Pers & Free publicity

Meldingen en referenties aan het advies:

NRC:

[Interview Aad Meijboom, Marc Fonville en Jacob van der Goot](#)

[Column: 'Maak Rotterdammers deel van stadsmuseum' van Simone da Silva \(Dig It Up\)](#)

Open Rotterdam:

[Vlog bezoek Museum Rotterdam](#)